

Vraag en antwoord stikstofmaatregelen Landbouw

Opkoop van veehouderijen

Het kabinet stelt € 350 miljoen beschikbaar voor de gerichte opkoop van veehouderijen.

Waarom is deze maatregel genomen?

Om de stikstofdepositie op de daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden te laten dalen. Doordat de provincie in bepaalde gebieden gericht veehouderijen kan opkopen, komt er binnen dat gebied ruimte vrij voor nieuwe ontwikkelingen. Zo kan worden gewerkt aan natuurherstel en ontstaat tegelijkertijd ruimte voor blijvende of verplaatsende agrariërs in dat gebied én voor andere ontwikkelingen, zonder dat natuurherstel in de weg staat. Bovendien worden boeren die willen stoppen, op deze manier geholpen.

Kunnen provincies veehouderijen ook verplichten om zich te laten opkopen?

Nee, provincies kunnen alleen in samenspraak met de agrariër afspraken maken over opkoop. Dit betekent dat de provincie in onderhandeling treedt met de agrariër en op basis van vrijwilligheid overeenstemming probeert te bereiken over verkoop. Het sluiten van een overeenkomst met de provincie voor opkoop is dus niet verplicht.

Waar kunnen geïnteresseerde agrariërs terecht voor informatie over de gerichte opkoop?

Gerichte opkoop wordt uitgevoerd door provincies. Provincies kunnen dat nu al doen, wanneer zij hiervoor zelf middelen ter beschikking stellen. Het kabinet stelt nu (extra) middelen beschikbaar, om provincies meer financiële ruimte te geven om in de gebiedsprocessen bedrijven op te kopen. Agrariërs die geïnteresseerd zijn in opkoop door de provincie, kunnen hiervoor dus bij de eigen provincie terecht.

Hoe wordt omgegaan met de dierrechten van stoppende agrariërs?

Agrariërs die stoppen zorgen voor vermindering van emissies en neerslag van stikstof. Dat is alleen zo wanneer de dierrechten (productierechten) niet elders worden ingezet. Daarom worden dierrechten ingenomen en doorgehaald als veehouderijbedrijven stoppen met behulp van de overheid (het Rijk of de provincies). Bij opkoop van veehouderijen door private partijen, in het kader van extern salderen, is er geen koppeling met de dierrechten en zijn deze dus vrij verhandelbaar.

Innovatie en verduurzaming van stallen

Er komt € 172 miljoen beschikbaar voor innovatie en verduurzaming van stallen. Waarom is deze maatregel genomen?

Aanpassing in stallen kan een forse bijdrage leveren aan emissiereductie. Agrariërs die willen investeren in nieuwe technieken die helpen om de uitstoot van vervuilende stoffen te verminderen, willen we daarbij helpen. Daarvoor stellen we een subsidiepakket ter beschikking met daarin twee modules voor innovatie en verduurzaming van stallen:

- De eerste subsidiemodule is gericht op onderzoek (en heet de innovatiemodule);
- De tweede subsidiemodule is gericht op het financieel ondersteunen van agrariërs bij investeringen in nieuwe technieken die zij doen om deze innovaties toe te passen in hun stallen (en heet de investeringsmodule).

De eerste openstelling van de innovatiemodule is voorzien voor medio april 2020. Daarop volgt de eerste openstelling van de investeringsmodule in mei 2020. Zowel de innovatie- als de investeringsmodule worden de komende vijf jaar twee keer per jaar opengesteld.

Waar kunnen geïnteresseerde agrariërs terecht voor meer informatie over deze subsidie?

In februari, wanneer de regeling wordt gepubliceerd, is meer informatie te vinden op de website van de Rijksdienst voor Ondernemerschappij (RVO): www.rvo.nl. Agrariërs die van de subsidie gebruik willen maken kunnen terecht bij de RVO voor meer informatie. Het contactnummer van de RVO is: 088- 042 42 42 (tijdens werkdagen te bereiken van 08.30 – 17.00 uur).

Komst omschakelfonds

Er komt een omschakelfonds voor agrariërs die willen omschakelen naar kringlooplandbouw. Waarom is deze maatregel genomen?

Agrariërs die willen omschakelen naar kringlooplandbouw lopen soms tegen financieringsproblemen aan. Het kabinet werkt op basis van ideeën van diverse partijen aan een zogenoemd omschakelfonds. Dit fonds zal bestaan uit een aantal manieren waarop agrariërs financieel kunnen worden ondersteund bij de omslag naar kringlooplandbouw.

Het gaat daarbij bijvoorbeeld om samenwerkende agrariërs die moeten investeren in grond om natuurinclusieve producten te verbouwen of om agrariërs die willen innoveren met ander, duurzamer veevoer. Met het omschakelfonds helpen we agrariërs met de financiering die zij voor deze omschakeling nodig hebben.

Wanneer komt dit omschakelfonds er?

De minister informeert de Tweede Kamer voor de zomer van 2020 over de voortgang van het omschakelfonds. Op dit moment wordt nog onderzocht hoe dit fonds eruit moet zien, samen met de verschillende betrokken partijen, en met onderzoek door de Wageningen Universiteit (WUR).

Waar kan men meer informatie vinden over dit omschakelfonds?

Het omschakelfonds is nog in ontwikkeling. Hierover wordt meer bekend in de zomer.

Extensiveren

Wat is extensiveren?

Extensiveren is een manier van landbouw- en veeteelt waarbij gebruik wordt gemaakt van meer grond per dier, en waarbij dieren meer en langer buiten in de weide kunnen staan. Extensieve landbouw past binnen de visie op kringlooplandbouw. Het ministerie wil deze vorm van landbouw dan ook stimuleren. Daarvoor is vaak ook een groter grondgebied nodig.

Er komt meer langbouwgrond beschikbaar voor agrariërs die willen extensiveren. Waarom is deze maatregel genomen?

Extensieve landbouw past goed in de buurt van natuurgebieden. Daarvoor is de beschikbaarheid van grond noodzakelijk. Agrariërs die meer grondgebonden willen worden, minder afhankelijk willen zijn van grondstoffen van buiten het bedrijf of op een andere manier extensiever willen werken hebben meer grond nodig.

Hoe komt er meer land beschikbaar om te extensiveren?

De landbouwgrond kan beschikbaar komen doordat agrariërs stoppen of verplaatsen. Binnen een regionaal gebiedsproces werkt de provincie hierbij als regisseur. We kijken ook naar de mogelijkheden om gronden van andere partijen en de overheid (Staatsbosbeheer (SBB), Rijksvastgoedbedrijf (RVB)) in te zetten voor extensivering. Er is hierbij altijd sprake van lokaal maatwerk.

Waar kan ik als agrariër terecht wanneer ik wil extensiveren?

Omdat hierbij sprake is van lokaal maatwerk, kunt u bij uw provincie terecht.

Ondersteuning van agrariërs bij veranderopgave

Agrariërs die de stikstofuitstoot willen reduceren en willen verduurzamen, staan voor een veranderopgave. Hoe worden zij hierbij ondersteund?

Er komen coaches om agrariërs persoonlijk te ondersteunen bij het nemen van stikstof reducerende maatregelen. Ook begeleiden deze coaches bij keuzes over innovaties, verduurzaming of stoppen/uitkoop. Daarnaast organiseert het Rijk, samen met provincies, regiobijeenkomsten voor agrariërs over deze mogelijkheden. Verder kunt u met uw vragen altijd terecht bij de helpdesk stikstof (voor contactgegevens zie www.aanpakstikstof.nl).

Waar kunnen agrariërs terecht voor informatie over ondersteuning?

Er wordt momenteel gewerkt aan een systeem van geregistreerde onafhankelijke bedrijfscoaches. Vooruitlopend daarop kunnen agrariërs per direct terecht bij de groene hogescholen voor individuele begeleiding. Agrariërs kunnen daarnaast gebruik maken van de cursussen en trainingen die nu al door de groene onderwijsinstellingen worden aangeboden. Ook zullen de groene hogescholen en Wageningen Academy in het licht van de stikstofproblematiek op de praktijk gerichte cursussen en trainingen ontwikkelen.

Extern salderen

Wanneer wordt extern salderen voor veehouderijbedrijven opengesteld? En welke voorwaarden worden hieraan gesteld?

Samen met de provincies is afgesproken dat extern salderen met veehouderijbedrijven weer wordt opengesteld op korte termijn. Daarbij is afgesproken dat provincies de regie houden op extern salderen, om te zorgen dat ongerichte en ongecontroleerde opkoop wordt voorkomen.

Waarom is deze maatregel genomen?

De maatregel is genomen omdat een partij die bijvoorbeeld wil uitbreiden, daarbij in sommige gevallen ook extra stikstofdepositie veroorzaakt. Binnen een gebied mag deze depositie niet boven een bepaalde waarde komen. Daarom moet de uitstoot van de 'extra' depositie door uitbreiding, worden gecompenseerd. Dat kan een partij doen door een ander bedrijf op te kopen. Dat heet extern salderen.

Wanneer gaat extern salderen met veehouderijbedrijven in?

Daarover worden op dit moment nog afspraken gemaakt met de provincies. De insteek van het kabinet en de provincies is om extern salderen met veehouderijbedrijven op korte termijn mogelijk te maken.

Waar kan men terecht voor informatie over extern salderen?

Provincies zijn vergunningverlener bij extern salderen. Agrariërs kunnen dus bij de eigen provincie terecht.

Leasen en verlesen van stikstofrechten

Er is ook een maatregel waarbij (duurzame) projecten met een tijdelijke depositie van stikstof, de benodigde stikstofrechten kunnen leasen van een andere partij. Wat houdt dit in?

Verlesen betekent dat een ondernemer een deel van zijn niet-benutte stikstofruimte in zijn vergunning op *tijdelijke basis* beschikbaar kan stellen aan een andere initiatiefnemer. Dit is met name belangrijk voor partijen die een tijdelijke stikstofuitstoot hebben, bijvoorbeeld bij de aanleg

van windmolens of zonnepanelen. Door stikstofruimte van een ander tijdelijk te *leasen*, kunnen zij deze (privaat, publiek) voor (tijdelijke) activiteiten gebruiken.

Wanneer wordt het mogelijk om stikstofruimte te leasen of verleasen?

De minister is hierover met de provincies in gesprek. De insteek van beide partijen is om dit op korte termijn mogelijk te maken.

Waar kan men terecht voor informatie over het verleasen of leasen van stikstofruimte?

Het leasen of verleasen van stikstofruimte zal altijd in overleg gaan met de provincie, omdat de provincie regisseur is van een gebiedsproces. Men kan dus bij de provincie terecht.

Beweiden en bemesten

Er is met provincies afgesproken om beweiden en bemesten niet vergunningplichtig te maken. Waarom is deze maatregel genomen?

Voor een goede bedrijfsvoering zijn beweiden en bemesten noodzakelijk. Samen met provincies willen we ervoor zorgen dat de situatie van de laatste jaren – waarin geen vergunningplicht van toepassing was – voort kan worden gezet. Het kabinet sluit hierbij aan bij het advies bemesten en beweiden van het Adviescollege Remkes.

Wanneer gaat de maatregel in?

Het is nu al zo dat beweiden en bemesten niet vergunningplichtig is. Er verandert dus niets.

Waar kan men terecht voor informatie over beweiden en bemesten?

Bij de eigen provincie.

Netwerk pilot- en demobedrijven

Wat is het doel van het netwerk van pilot- en demobedrijven dat wordt ontwikkeld?

Wanneer gaat dit van start?

Het doel van het netwerk is om agrariërs te helpen de emissies te verlagen door kennis en ervaringen met elkaar te delen. Door een netwerk van pilot- en demobedrijven is door de combinatie van grensverleggend onderzoek, demonstratie en voorlichting op- en dichtbij het erf, te zorgen dat maatregelen niet alleen in de theorie werken, maar ook in de praktijk toegepast worden. Bedrijven zullen begeleid en gemonitord worden bij de ontwikkeling en toepassing van maatregelen. Het onderzoek en het netwerk zal dit voorjaar van start gaan.